

Derīgais dzīvnieks

Ineses Cīrules stāsts
Amandas Krūmiņas ilustrācijas

Vista, aita un govs
sarunāja dzīvot
kopā jaunā,
sarkanā mājiņā.
„Es arī gribu pie
jums dzīvot,” teica
pūķis. „Es esmu

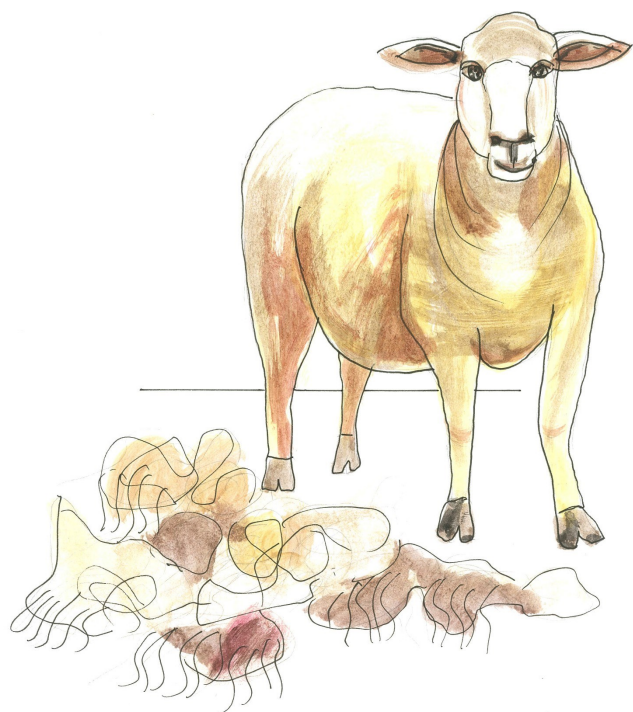
ļoti derīgs
dzīvnieks. Kad
jums gribēsies ēst,
es aizlidošu uz
veikalu un nopirkšu
desiņas un
šokolādes
konfektes.”

„Kad mums
gribēsies ēst,
es izdēšu
olas,” vista
pūķi
noraidīja.
„Mums tevis
nevajag!”

„Kad jums vajadzēs gulvietas,” pūķis
teica, „es no
veikala pārnesīšu
puķainus palagus
un mīkstas segas.”

„Gulvietu
izklāšanai es
nocirpšu vilnu,” aita
lepni atmeta galvu.
„Mums tevis
nevajag!”

„Kad jums gribēsies dzert,” pūķis piedāvāja, „es pārnesīšu limonādi vai tēju.”

„Es dzeršanai dodu ļoti labu pienu,” govs māva. „Mums nevajag ne tevis, ne tavas tējas.”

Pūķis nokāra galvu un gāja projām. Gar mājas pakšiem pūta auksts vējš.

„Kā mēs olas izcepsim”” prasīja vista.

„Ar manu vilnu vien mums ziemā nepietiks,” teica aita.

„Jā, ko mēs darīsim, kad ārā snigs un sals?” vaicāja govs.

„Pūķi, nāc atpakaļ!” sauca vista, aita un govs. „Mums tevis vajag gan. Tu vari iekurt pavardā uguni.”

„Redziet nu! Es taču teicu, ka esmu derīgs dzīvnieks!” pūķis laimīgi noteica un piebilda:

Es tikai
aizlidošu
pēc savas
zobusukas
un tūliņ
būšu
atpakaļ.

Mums
sarkanajā mājiņā būs ļoti laba
dzīvošana!”

Uzzīmē, kur pūķis mitinājās, pirms viņš vēlējās dzīvot sarkanajā
mājiņā kopā ar citiem dzīvniekiem!

Skolotāju / vecāku lapa

Virsraksts: *Derīgais dzīvnieks*

Autors: *Inese Cīrule*

Ilustrators: *Amanda Krūmiņa*

Līmenis

LIX: 35

Valodas līmenis: A2

Piemērotais vecums: 3.-5. klase

Īpaši izteicieni

derīgs dzīvnieks *useful animal*

„Mums tevis nevajag!” *“We don’t need you!”*

Vārdu saraksts

Pamata vārdu krājums

aita	<i>sheep</i>
desiņa = desa	<i>sausage</i>
govs	<i>cow</i>
mājiņa = māja	<i>house</i>
mīksta	<i>soft</i>
ola	<i>egg</i>
piens	<i>milk</i>
pūķis	<i>dragon</i>
sega	<i>blanket</i>
tēja	<i>tea</i>
vista	<i>hen</i>

Paplašinātais vārdu krājums

dzīvot kopā	<i>to live together</i>
gulvieta	<i>place to sleep</i>
iekurt uguni	<i>to light a fire</i>
izcept	<i>to fry</i>
izdēt	<i>to lay (an egg)</i>
maut	<i>to moo</i>
nocirpt vilnu	<i>to shear wool</i>
nokārt galvu	<i>to hang one’s head</i>
paksis	<i>corner of the house</i>
palags	<i>bedsheet</i>
pavards	<i>hearth</i>
pārnest (šeit ar nozīmi ‘atnest’)	<i>to take to another place</i>
piebilst	<i>to add, to remark</i>
pieāvāt	<i>to offer</i>
puķains	<i>flowery</i>

salt *to freeze*

šokolādes konfekte *chocolate candy*

zobusuka *toothbrush*

Pārrunu jautājumi

- Kādi dzīvnieki ir vista, aita un govys?
- Kur šie dzīvnieki dzīvo?
- Sākumā dzīvnieki pūķi nepieņēma. Vai esi kādreiz pieredzējis, ka tevi nepieņem? Kā tu juties?
- Ko nozīmē “sadarboties”?
- Vai esi sadarbojies ar citiem? Kā tu to darīji?

Nodarbība stundā

1. Roku lelles - vispārējā nodarbība

Uzdevumi / Darba lapas

1. Darbības vārdi - 1. uzdevums
2. Lietvārdu dzimte un skaitlis - 2. uzdevums

Rakstu darbi

1. Saruna - 3. uzdevums
2. Pūķis - 4. uzdevums

Runas vingrinājumi

1. Jauno vārdu atkārtošanas spēle Nr. 11 - Krūžu torņi

Ticējumi

1. Pūķis latviešu ticējumos

Darbības vārdi

Uz augšējām līnijām uzraksti septiņus dažādus, tekstā atrodamus darbības vārdus! Ar katru atrasto darbības vārdu izdomā un uzraksti vienu teikumu!

Darbības vārdi:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Lietvārdu dzimte un skaitlis

Ieraksti lietvārdus pareizā slejā! Pieraksti lietvārdam, vai tas ir vienskaitlī vai daudzskaitlī!

vista	aita	govs	māja	pūķis	dzīvnieks	veikals
desa	konfekte	ola	palags	sega	vilna	
limonāde	tēja	piens	vējš	pavards	uguns	

Sieviešu dzimte

vista (vienskaitlis)

Vīriešu dzimte

Saruna

Stāstā ir vista, aita, govys un pūķis. Izvēlies divus dzīvniekus, kas sarunāsies. Uzzīmē šos dzīvniekus lapas apakšā, iedomājies un uzraksti to sarunu!

Pūķis

Uzraksti sešus vai vairāk teikumus!

Ja man būtu savs pūķis, es _____

Uzzīmē pūķi!

A large, empty rectangular box with a black border, intended for drawing a dragon.

Roku lelles

Kas nepieciešams?

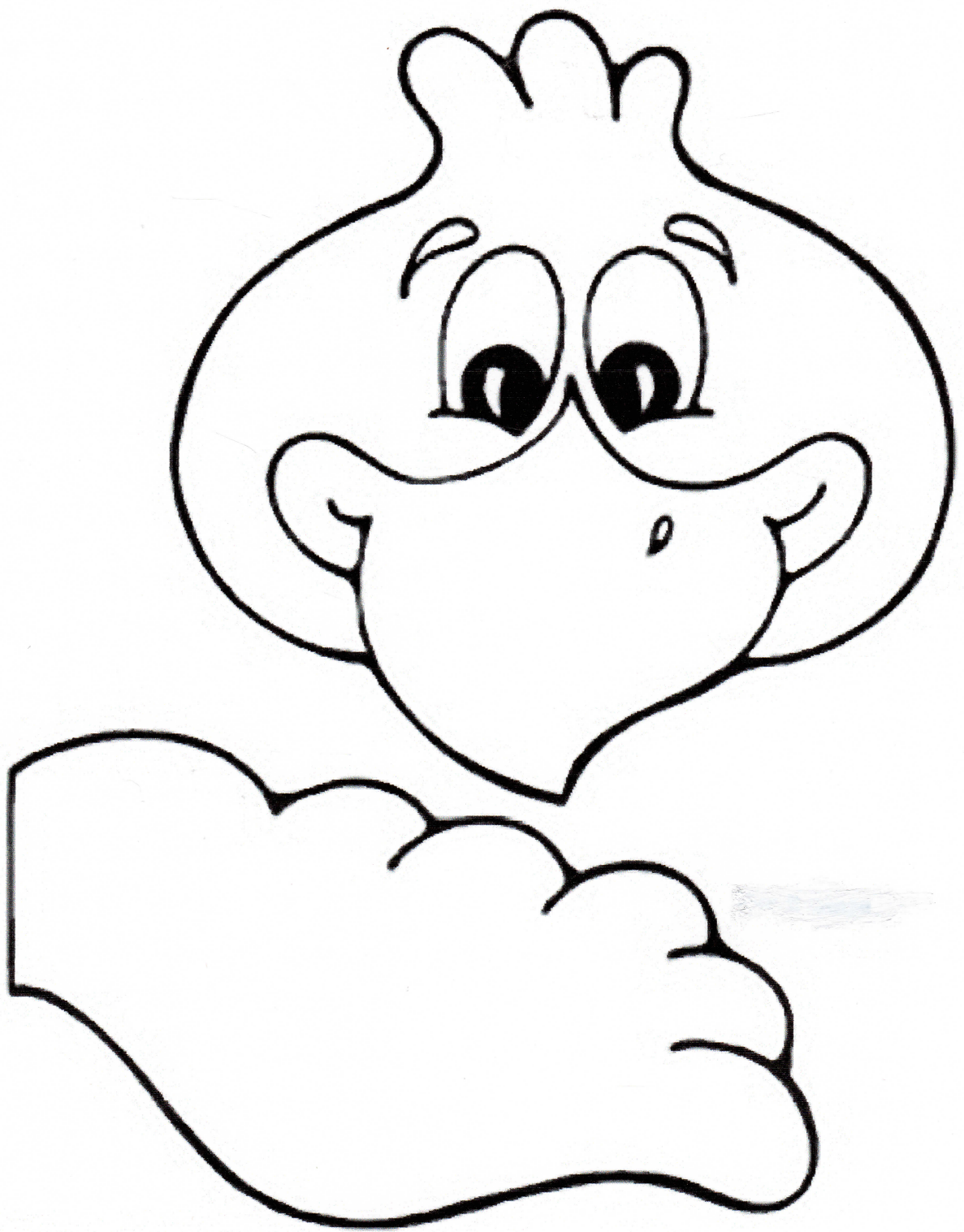
1. Nelieli papīra maisiņi (turzas)
2. Attiecīgā tēla sastāvdaļas, kas uzzīmētas ar biezu līniju uz balta papīra lapas (piem., cūkas galva, acis, ausis, šņukurs, kājas u.tml.)
3. Krāsaini krītiņi, zīmuļi vai filči (flomāsteri)
4. Šķēres
5. Līme

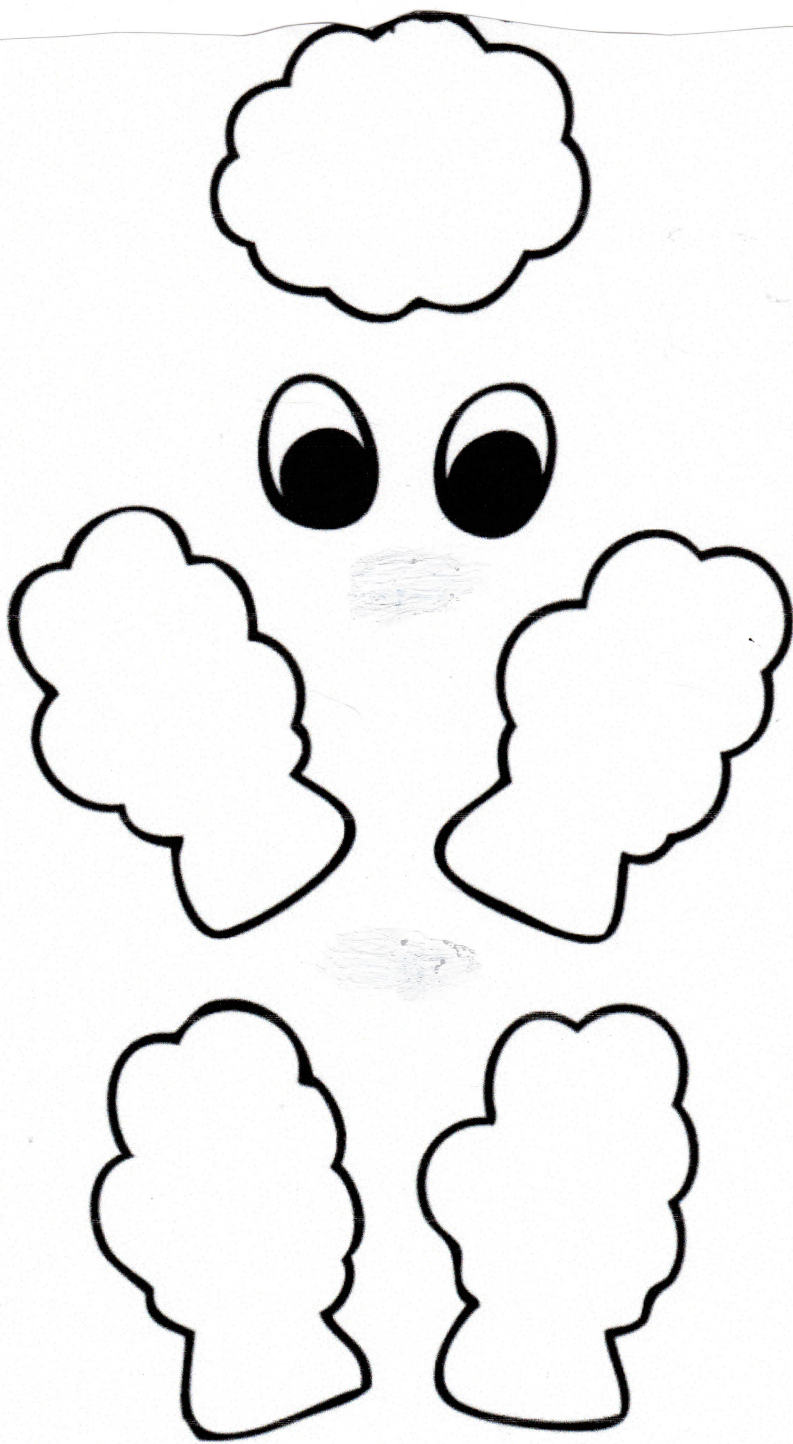
Kas jādara?

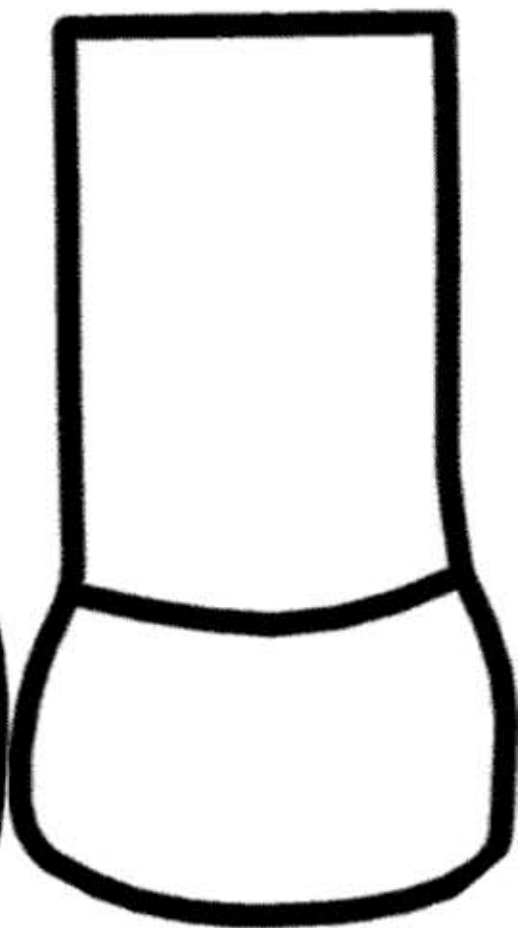
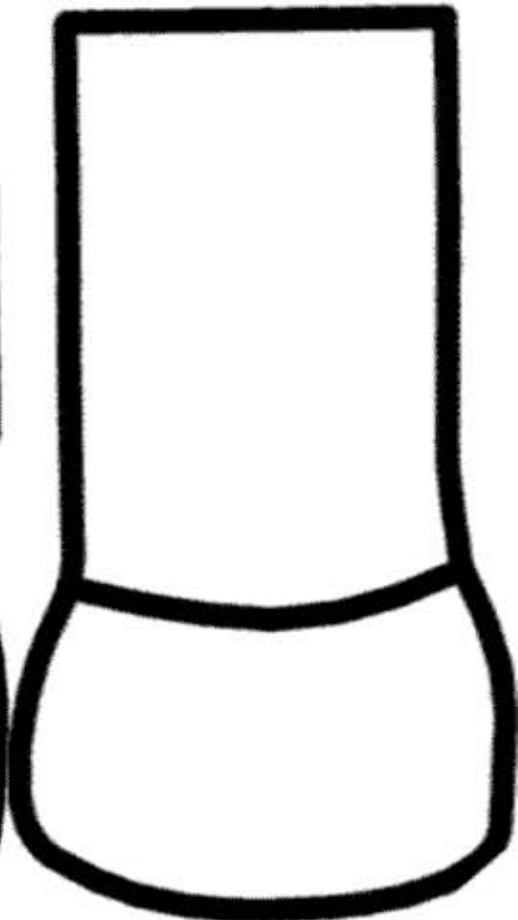
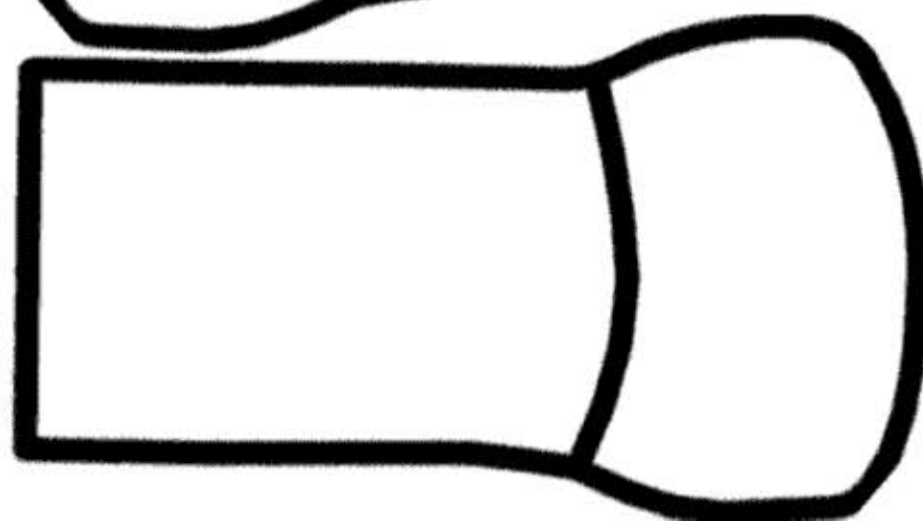
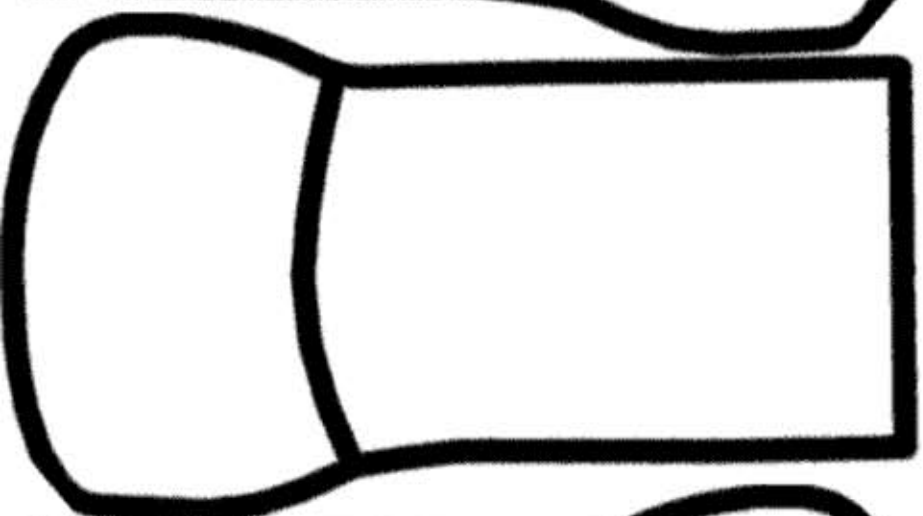
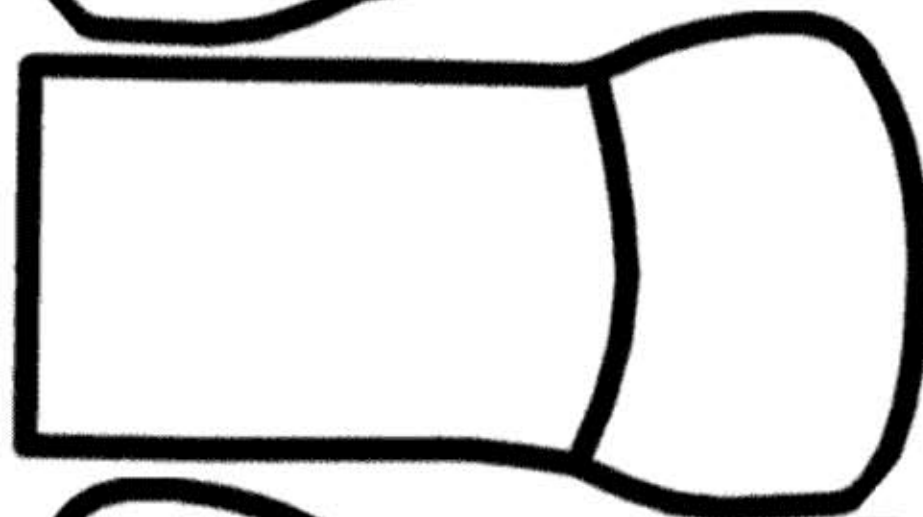
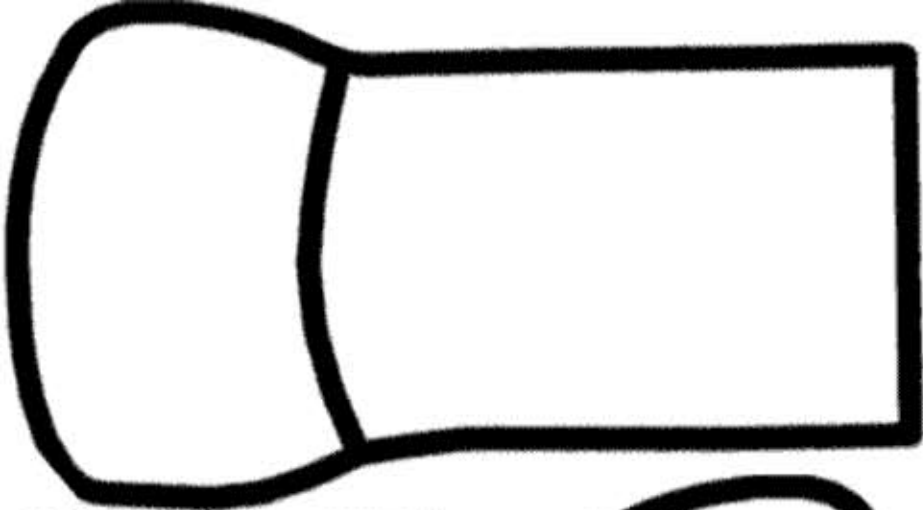
1. Ar krāsainajiem krītiņiem, zīmuļiem vai filčiem (flomāsteriem) izkrāso tēla sastāvdaļas.
2. Ar šķērēm izgriez izkrāsotās tēlu sastāvdaļas.
3. Ar līmi izgrieztās sastāvdaļas pielīmē pie papīra maisiņa (turzas), tēla galvu veidojot maisa apakšdaļā, lai, iebāžot roku maisā, to var izmantot kā lelli.

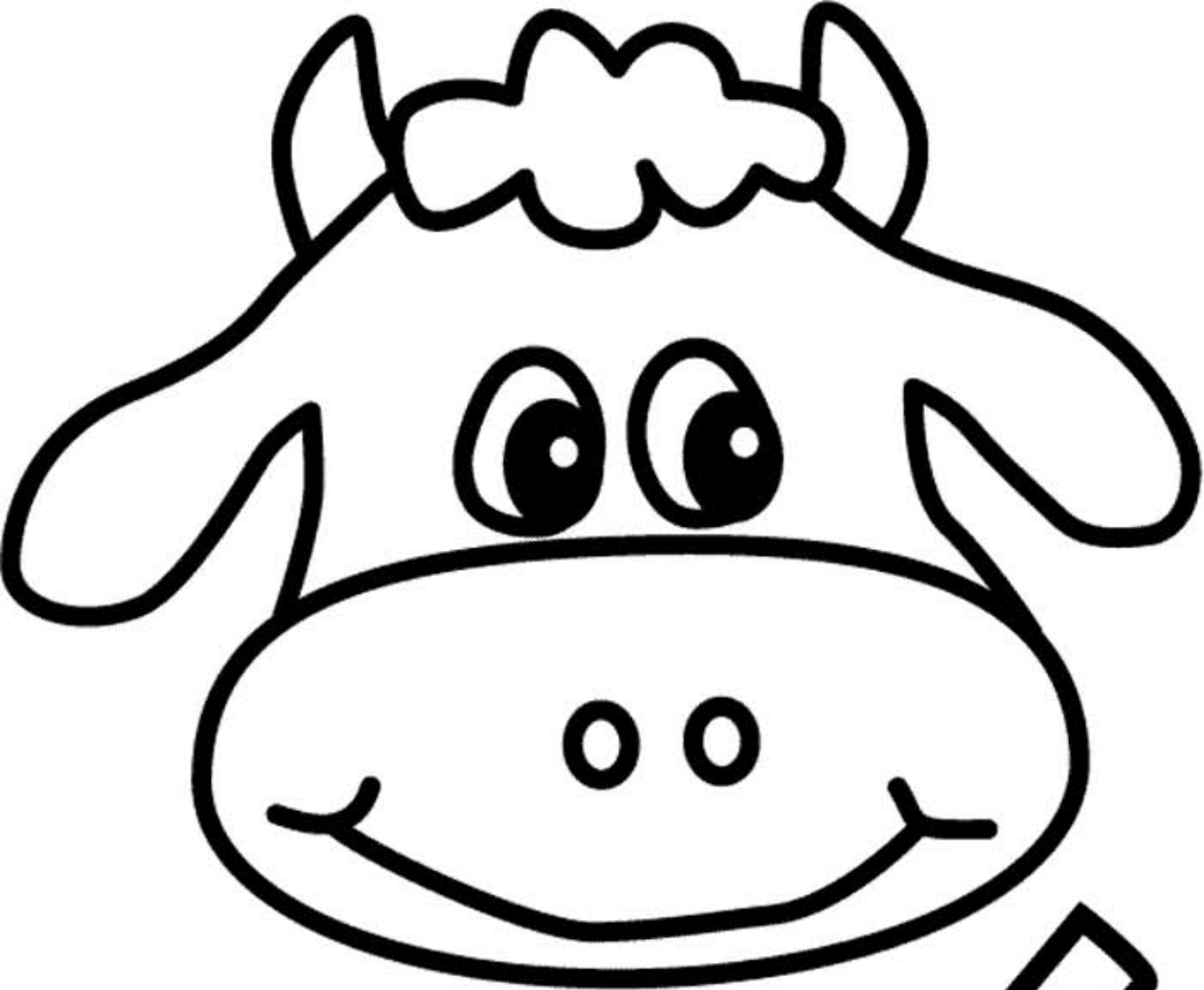
Kā lietot?

1. Skolēni stāsta stāstu, tā darbību attēlojot ar roku lellēm.
2. Skolēni izdomā un izstāsta stāstu ar citām beigām.

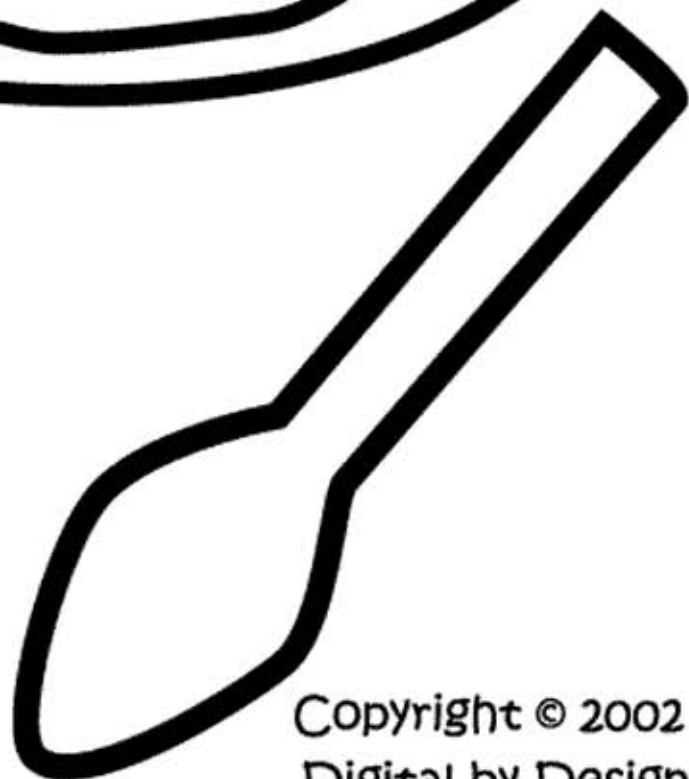
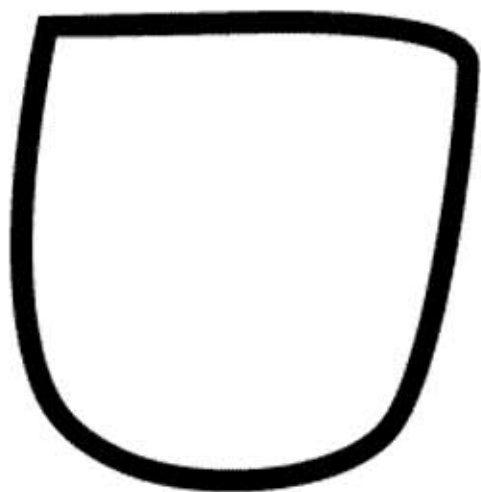

tongue

Copyright © 2002
Digital by Design
www.daniellesplace.com

Jauno vārdu atkārtošanas spēle Nr. 11 – Krūžu torņi

Kas nepieciešams?

1. Jauno vārdu un teikumā lietotu to nozīmju saraksts.
2. Krāsainas plastmasas krūzītes, uz kuņģam uzrakstīti jaunie vārdi.
3. Melns filcis (flomāsters).
4. Maisiņi, kuņģos ielikt krūzītes.

Spēles noteikumi:

1. Skolēnus sadala grupās pa divi vai trīs.
2. Katram skolēnam iedod sagatavoto jauno vārdu sarakstu.
3. Katrai grupai iedod maisiņu ar krūzītēm.
4. Skolēni izlemj, kuņģš sāks pirmais.
5. Pirmais skolēns paņem no maisa vienu krūzīti, izlasa uz krūzītes uzrakstīto vārdu un paskaidro tā nozīmi.
6. Pārējie grupas skolēni savos vārdu sarakstos pārbauda, vai spēlētājs ir vārda nozīmi pateicis pareizi.
7. Ja skolēns vārda nozīmi ir pateicis pareizi, viņš drīkst paturēt krūzīti. Ja nē, tad krūzīte jāliek atpakaļ maisā.
8. Spēle turpinās noteiktu laiku, skolēniem pēc kārtas velkot krūzītes, vai tik ilgi, līdz krūzīšu pietrūkst.
9. No nopelnītajām krūzītēm skolēni var sākt būvēt torni.
10. Uzvar skolēns, kura tornis spēles beigās ir visaugstākais.

Skolēniem, kuriem ir grūtības ar jaunu vārdu apguvi, iespējams veidot spēles modifikācijas:

- Var izmantot mazāk vārdu.
- Spēli spēlē mazākās grupās, kad viens skolēns vārda nozīmi saka tikai vienam skolēnam.

Pūķis latviešu ticējumos

25137. Pūķis nesot ļaudīm naudu un labību. Es dažu reizi ar savām acīm esmu redzējis, ko latvieši par pūķi daudzina. Skaidrā vakarā liekas, it kā zvaigznes no debesīm kristu. Bet tās nav ne zvaigznes, ne pūķis. /G. F. Stenders, Kurzeme./

25139. Kad pūķi ierauga, tad saka, ka tas tām mājām mantu nesot, uz kuru pusi tas skrien. /W. Maczewski, Spred. grāmata, 1793, 698./

25140. Veci ļaudis tic, ka pūķis saviem draugiem labību un naudas nesot. /Latv. gada grāmata, 1797, 3, 22./

25144. Kad ap sauli un mēnesi rādās gaiši riņķi, kad pie debess ierauga astes zvaigznes un kad skaidrā naktī it kā zvaigznes zemē krīt, tad tumši ļaudis saka, ka pūķis naudu un labību nēsājot, un trīcēdami gaida kādu nelaimi un briesmību. /K. Šilings, 1832. g., Tirza./

25149. Lai pūķis netiktu klētī, tad pie klēts lodziņa jāpakar veca rata rumba, kas no abiem galiem aizbāzta ar sērmūkšļa tapām. /F. Brīvzemnieks, 1881. VI, 198./

25152. Pūķi parādoties visādos veidos: dažs par gaili, dažs par briesmīgi lielu kaķi ar lielām acīm, dažs atkal citādā veidā. Viņi tikuši turēti mājā sevišķā kambarītī un tos vajadzējis labi uzpasēt. Kad maizi cepuši, tad vajadzējis pūķim papriekšu dot, jo citādi, kad viņu aizkaitinājuši, tas nodedzinājis mājas, vai arī aizskrējis projām. Šie pūķi varējuši visur iekšā un ārā tikt: kā pa atslēgas caurumu, tā arī pa vismazāko šķirbiņu. Naktīs viņi gājuši citu ļaužu klētīs, piebēruši maisus un nesuši saviem saimniekiem. Naktīs daudzeiz varējis redzēt, ka viņi skrējuši, uguns vien nostiepusies pakaļ kā slotiņa. Bet kad tādu pūķi šāvuši, vai arī citādi kā maitājuši, tad labība vien pabirusi. /K. Celmiņš, Lubāna./

25154. Stāsta, ka tas un tas redzējis pūķi kā sarkanu gaili, aste tam bijusi gara, gara kā uguns. Skriedams tas zeltu sadedzinājis oglēs; bet kad saimnieks tās savāc, ieber šķirstā un prot pūķa vārdus, tad tās paliek par naudu. /Māteru Juris, Balt. Zemkopis, 1880, 99./

25157. Pūķus izšķirot divās daļās: maizes pūķi un naudas pūķi. Varot arī pazīt, kurš pūķis (ejot) skrienot pa gaisu ar svētību uz māju un arī kurš tikai vēl dodoties to saraust. Pirmais esot sarkani zils un uz darbu skrejošais gaiši spīdoši sarkans. /K. Bika, Gaujiena./

25159. Vecāki ļaudis piedarbā, vērtējot labību, arvien durvju sliekšnī iesprauž nazi, lai pūķis viņa labību nenovilkto uz kaimiņu. /L. Latkovskis, Latgale./

25162. Sarkans gailis pēc deviņiem gadiem dējot vienu olu, kas apprecējušam vīrietim jānēsā dienu un nakti kreisajā padusē, tad tur tiekot pūķis izperināts. /Mājas Viesis, 1881, 23 (183)./

25170. Pūķi atnes visādu svētību saimniecībā, it īpaši sviestu un pienu. Ja saimniece grib tos uzturēt labā prātā, tad tā tos ēdina ar biezu putru, kuru tā ieliek ratu rumbā. Ja kāds cits izēd pūķim nolikto barību, tad pūķis sadusmojas un aizdedzina ēku. /R. Kalniņš, Udze./

25171. Ja redzot pūķi skrejam, tad jānolaižot bikses un jāsaucot: "Pūķim biksas nokrita!", tad viss nesums paliekot tai vietā. /J. Bitaks, Litene./

25178. Skopiem bagātiem saimniekiem klētī uz apcirkņiem sēž pūķis, kas sargā viņu mantu. /J. A. Jansons, Jelgava./

<http://valoda.ailab.lv/folkloraticejumi/pukis.htm>